

Kmetijski list

≡ Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

pololetno Din 20—
 polletno Din 10—
 četrtletno Din 5—
 posamezna številka Din 1—

Kmet pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!

Insarati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase Din 0-22
 uradne razglase Din 0-50
 reklame po dogovoru

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Št. 52. a. z. man, podnačelnik SKS.

Ob novem letu.

Vselej, leto za letom, se delajo ob novem letu bilance in sklepni računi ter pregledujejo napake, katere so se dogodile v preteklem letu.

Tudi nam vsem, brez ozira na stan, je potrebna taka bilanca, da spoznamo, kje so še jarki, preko katerih se ne more iti.

Posebno pa velja to za nas, ki smo nosilci kmetijske, pa tudi državne misli. Država je last državljanov in v prvi vrsti last kmetovalcev, ki so najstavejši stan in ki tudi dejansko posedujejo največ zemlje v državi.

V vsakem oziru smo v preteklem letu doživeli lepe uspehe in naši kmetijski misli smo priborili marsikako zmago. Utrdili smo svojo organizacijo, ki je zlasti na Kranjskem tako krepka, da vzdrži prav vsak vihar in ki je v stanju, da tudi v prestopajočem boju dokaže, da je slovensko kmetijsko ljudstvo doraslo za popolno politično in gospodarsko osamosvojitve in da je v taboru SKS, kar je tako bleščeče dokazal naš blejski tabor.

Pa tudi drugače moremo zabeležiti velike in pomembne uspehe. Da omenim le nekaj glavnih. Priborili smo zvezo Slovenije z morjem, ki je od kralja sankcioniran zakon in ki ga ne ovrže nihče. Osvobodili smo letnik 1898, razvili kmetijsko šolstvo, pomagali pogorelcem in od vremenjskih nezgod prizadetim kmetovalcem, dosegli podporo za pasivne kraje, priborili znižane tarife za prevoz krmil, skratka, kjer je bilo sploh mogoče smo bili uspešno na delu, da pomagamo kmetickemu ljudstvu.

Zabeležiti pa imamo tudi več lepših in razveseljivih drugih zmag. »Kmetijska družba« je trdno ostala v rokah takih kmetovalcev, ki nočejo strankarskega boja v tako važni stanovski kmetijski organizaciji. »Zveza slovenskih zadrug« je prešla v roke pravih zadrugnikov in v njenem okrilju se z vsem uspehom nadaljuje delo za našo gospodarsko osamosvojitve.

Skratka: Na vseh poljih smo napredovali in s ponosom smemo reči, da je za nami leto plodonosnega dela.

Pred nami pa je leto težkega in pomembnega boja. Zato je naša dolžnost, da pravočasno določimo smernice za naše bodoče delo, kajti v borbi nismo le proti nasprotnikom kmetijske misli, temveč tudi proti nasprotnikom države.

Na prsih nosijo sicer ti slednji jugoslovansko kokardo, toda v prsih imajo meč starega avstrijantstva. Vse, ki hočejo močno in edinstveno državo, bi udušili s tem mečem v tistem hipu, ko bi prišli do meči.

Volilni manifest Jugoslovanskega kluba.

V božični številki »Slovenca« je objavljen na uvodnem mestu in v velikih črkah volilni manifest Jugoslovanskega kluba.

Bilanca že storjenega in program bodočega dela Jugoslovanskega kluba naj bi bil ta volilni proglas, v resnici pa ni drugo ko navaden strankarski pamflet, ki zgovorno dokazuje, da pada stranka gospoda Korošca od stopnje do stopnje.

Velikanska idejna revščina je prvi najodličnejši znak volilnega proglasa Jugoslovanskega kluba. Nobene nove misli ni v njem, nobene originalne ideje ne prinaša. Samo stara volilna gesla iz volilnega boja leta 1920 so nanovo prepletkana, pa še to je storjeno s tako nerodnostjo, da

Govore sicer, da ljubijo narod in da delajo vse iz ljubezni do naroda. Toda kaka je njihova ljubezen do zatiranih, kadar imajo moč, dokazujejo streli na Zaloški cesti najlepše. Ni pa še pozabljeno, kako so padali Brenceti in Kromarji, ker je SLS tako ljubila kmeta. Pa vsaj je bilo vedno tako in v Zagrebu so na najbolj grozovit način ubili kmetijskega kralja — Matijo Gubca.

In potem pravijo, da delajo proti nam iz ljubezni do vere. Vseeno pa se vežejo v Ljubljani s tistimi, ki so priznani brezverci.

Konec mora biti tem političnim sleparjem in zato kmetije, obrtniki, kmetijski delavci in vsa inteligenca, katerih je obstoj države svet, pomagajte, da vržemo ob tla enkrat za vselej to bando ljudskih sleparjev in demagogov. Naš narod na deželi je zdrav in dober in samo zapeljan od onih, ki imajo vedno dve barvi, eno na suknju, drugo pa v srcu in zato je zmaga več ko mogoča.

Res je, da bo boj težak in mukopolen, toda zmaga nam je zagotovljena. Se veliko težje zmage so bile izvojevane in po 600 letnem vladanju so se morali Habsburžani umakniti kralju, ki izhaja iz kmetijske hiše in ki se tega tudi vedno zaveda.

Prav sigurno pa to dosežemo, če smo složni in če se borimo skupni. In tu vas vprašam. Če je mogel iti ljubljanski škof s komunisti, kako to, da ne bi mogli iti kmetije in obrtniki, ki imajo vsi le en interes, v slogi v boj?

Da ohranimo sebe, da obvarujemo državo, moramo vreči ob tla tiste, katerim ni nobena stvar sveta, ki izrabljajo vse le v svoje umazane strankarske namene.

Za vsako ceno moramo vreči te ljudi, ker šele potem bo zavladovala bratska ljubezen v vsej državi, ki jo tako rabimo. Ta bratska ljubezen bo dala nam mir in blagostanje, prinesla pa bo odrešenje tudi onim našim bratom v tujem robstvu, ki trpe danes tako nezasišano trpljenje.

Zato tovariši vseh vrst in tudi ti inteligenca! Ustvarite v novem letu pravo bratstvo, da si bomo vsi ne le tovariši po mislih, temveč tudi bratje po boju.

Če dosežemo to, potem je naša rešitev zagotovljena, potem nas bo moral notranji sovražnik spoštovati, zunanji se pa bati.

Bojno leto je pred nami — zavedajmo se tega in pripravljajmo se na boj, da bo zmaga popolna. Potem bo novo leto resnično za vse srečno in veselo, potem bo napredek ljudstva zagotovljen.

V boj torej za srečno in veselo novo leto!

se človek čudoma začudi, kam je zšla SLS, odkar jo vodi g. Korošec.

Poleg velike miselne revščine pa odlikujejo volilni manifest Jugoslovanskega kluba razne plitvosti in kar je pri klerikalcih menda že neizogibno, tudi očitne laži, kar bomo pozneje dokazali.

Kakor pa je pri nevednejših že v navadi, tako se bohotno blesti tudi v klerikalnem volilnem boju silna domišljavost. Kar za glavo se mora človek prijeti, česa si ne domišlja ta famozni Jugoslovanski klub!

Tako čitamo v tem proglasu, da je pritisk ljudske stranke prišil Radica, da je opustil svojo tezo o nevtralni kmetijski republiki. Prav pristržno se je moral smejeti gospod Radić, če je čital to gorostasno domišljijo, kajti vse svet ve, da je Radić zlomil edinoletni čas in da je prednost srbljanskih politikov, ki so pustili, da se stvari razvijajo.

Še bolj smešna pa je trditev, da so klerikalci pripravili komuniste in socialiste do opustitve centralističnega stališča. Povejte nam vendar, gospodje, kje pa ste brali to »novico«? Ali mar mislite, če so ljubljanski komunisti izdali svoj program in nasedli vam, da so ga izdali tudi vsi drugi!

Prazen in plitev je volilni manifest Jugoslovanskega kluba, da bi človek skoraj mislil, da ga je pisal atek. Vseeno pa je v njem tudi ena velika zanimivost, ki je naravnost pikantna.

Vse stranke namreč obsoja volilni proglas Jugoslovanskega kluba, samo eni priznava, samo o eni ne ve nič slabega. Ta slavna stranka — je radikalna stranka. Nič zato, če je ravno radikalna stranka glavna nositeljica režima, nič zato, če nima nobena druga stranka toliko grehov na svoji vesti, ko ravno radikalna in nič tudi zato, če tvori ravno sedaj vlado samo radikalna stranka, ki mora z volilnim uspehom dokazati, da ni grešila, ko si je prilastila volilno vlado. — preko vsega tega gre gospod Korošec in njegov Jugoslovanski klub ter v svojem volilnem manifestu priznava radikalni stranki.

Gospod Korošec gre celo korak dalje. On radikalce naravnost hvali in se ponaša, da je okrepil Protičev strujo, ki bo deželi prinesla odrešenje.

Vemo, da je že od nekdaj srčna želja gospoda Korošca, kako da bi se obnovili oni zlati časi, ko sta s Protičem vladala nesrečno Jugoslavijo. Zato se razume, da se gospod Korošec pri vsaki priliki laska radikalcem in zlasti gospodu Protiču. Tudi nimamo prevelikega mnenja o političnem talentu gospoda Korošca, ki je pač le slaboten naslednik svojih močnih prednikov. Vseeno pa nismo mislili, da je tak političen najvež, ki slepo verjame ljudem, ki so ga opetovano naravnost grdo potegnili. Ali je gospod Korošec čisto pozabil, kako se je končal v Ženevi sklenjen sporazum z gospodom Pašićem? Ali pa je morebiti on sam takega moralnega nazora, da je vsako potegnanje v politiki dopustno?

Z Bogom — politika, kadar jo vladajo fiksne ideje.

In klerikalno stranko obvlada preko gospoda Korošca fiksna ideja, da bodo radikalci uresničili klerikalni program. To so gospodje naivni! Radikalci ne bodo nikdar uresničili drugega programa, ko svojega in ta je velikosrbski. Kako naj vendar bo beograjska porodica drugačna, ko velikosrbska. Vseeno gode gospod Korošec ta svojo, kakor kaka stara klepetulja.

Klerikalna stranka je opozicijska stranka in v volilnem manifestu bi morala to naglasiti. Klerikalna stranka tega ni storila in njen volilni proglas bi mogel izhajati ravno tako tudi od vladne stranke. Klerikalna stranka pa je zagrešila še več. Niti z besedico ne omenja dejstva, da smo došli ministra za kolonijo in tudi preko tega gre na dnevnih red, da je invalidni in agrarni zakon prepreden, ker je strankarski interes radikalcev zahteval nove volitve.

Pa preidimo k podrobnostim volilnega manifesta jugoslovanskega kluba.

Samo Slovincem in Hrvatom govori proglas jugoslovanskega kluba. Ne vemo, ali je hotel s tem povedati Jugoslovanski klub, da nosi po ne vrednem svoje ime, ali pa je hotel povedati, da se drži one ideologije, ki je vladala za časa avstrijantov. Ali bi bil morda naslov »Jugoslovanski narod« nemogoč!

In takoj potem pride političen program Jugoslovanskega kluba. Ta

obstoja v zahtevi pokrajinske avtonomije, to je uvedbe pokrajinskih zborov »z zakonodajno močjo«, ki naj v finančnem pogledu branijo finančno samostojnost pokrajin, v prosvetnem pa njihov svobodni razvoj« (pod klerikalnim diktatom seveda. Op. ur.).

Klerikalna avtonomija je ostala torej revna kakor je bila. Le za besede se lovi, dejstva pa čisto omalovažuje. Finančna samostojnost Slovenije. Lepa beseda sicer, toda kruta je njena pesem. Naj vendar enkrat že dokažejo gospodje, da smo aktivni, da bomo plačevali manjše davke, če bomo čisto neodvisni od Beograda. Ali niso mar že danes obšinske doklade večje od državnih davkov? Ali hočete k tem dokladam še deželne? In kdo bo vzdrževal naše šolstvo? Ali ste pozabili, da je skoraj četrtina vsega učiteljstva v Sloveniji? Ali milite, da je carina, ki se pobira v Sloveniji, dohodek Slovenije?

Nato pripoveduje Jugoslovanski klub stari mamam, kako da je vsled njegove vztrajnosti zmagovit avtonomistični program. Pa pustimo, da govori Jugoslovanski klub sam, kajti tako klasična je njegova otroška baharija: »Ta vztrajnost«, pravi proglas, »četudi ni dovela večine demokratske stranke pod vodstvom Ljube Davidovića do popolnega avtonomističnega stališča, ker so se demokati dolgo s silo držali na vladi, vsled česar težko pojmujejo svobodo« (zato se bodo šli učiti svobode h klerikalcem, op. ur.), vendar jih je dovela do priznanja, da je potreben sporazum s Hrvati in Slovinci. No, hvala Bogu, sedaj vemo, kdo je povzročil zagrebški kongres! Nihče drug ko gospod doktor Korošec, ki na njem sploh bil ni in za katerega je zvedel le iz časopisov. Sancta simplicitas, kakoršna je klerikalna politika.

Sledi druga domišljija, ki smo jo že omenili, da je namreč Radić izpreobrnil Jugoslovanski klub in zato gremo preko te slabe šale.

In sedaj pride višek volilnega manifesta. Naštete so vse centralistične stranke. Samo tri politične stranke vzdržujejo v naši državi po imenitnem mnenju Jugoslovanskega kluba centralizem. Te stranke so: Pribečevićeva demokratska stranka, zemljoradniška stranka in pa — Samostojna kmetijska stranka. Necentralistična pa je potemtakem radikalna stranka in seveda tudi socialistična, saj bo dr. Perić župan v Ljubljani.

Brali in slišali smo že marsikako neumnost, ampak tako debele menda še ne. Iz vladne koalicije je zaglala radikalna stranka demokrate, ker so ji bili premalo vneti pristaši centralistične vidovdanske ustave, kakor jo imenujejo klerikalci — vseeno niso radikalci centralisti, temveč samo demokrate, zemljoradniki in mi. Vidi se, da tu straši Koroševa fiksna ideja, da misli gospod Protić drugače!

Nato si je privoščil Jugoslovanski klub karakterizacijo naše stranke. Kar mužali smo se, ko smo brali, kako je naš glavni nasprotnik neveden, otročji — pa tudi lažniv. Manifest pravi, da smo se prvotno borili le za avtonomijo Slovenije in da smo to pozneje zavrgli. Vidi se, da se Jugoslovanskemu klubu čisto meša v glavi. Mi smo se vedno borili v prvi vrsti za kmetijske interese in temu smo ostali vedno zvesti. Vestno smo pa tudi branili avtonomijo Slovenije, toda tako, kakoršno zahteva kmetijski interes. Zavrgli pa smo le klerikalno avtonomijo in to bomo odklanjali tudi v naprej. Potem se ponavlja ona izsušena laž, da smo se borili ramo

ob raml z demokratsko stranko in — čujte tudi to — »za vso ono korupcijo, ki je v zvezi s centralistično politiko«. Prepričani smo, da gospodje sami ne vedo, kako neumnost so zapisali in da so hoteli nekaj klevetati, pa niso znali kaj. Sodba o nas je nato zabeležena z ono neumnostjo, da smo izstopili iz vlade, ker da se nismo mogli zediniti, kdo da naj bo minister. Končno je klerikalna gospoda še dokazala, da je v resnici klerikalna in napisala je klevetniško prorokbo, da se bomo po volitvah prodali tistemu, ki bo več ponudil. Gospodje sodijo druge očividno po sebi!

»Stranko ravnopravnosti« se potem imenuje sebe klerikalna stranka in sicer zaradi — njene verske tolerance. Marsikaka laž je bila že napisana, toda tej gre gotovo prvenstvo. Še pred kratkim so napadli dr. Županiča, ker da je pravoslavne vere in vsa njih gonja proti Srbom iz vira le iz tega, ker so Srbi pravoslavni. Sedaj pa proslavljajo sebe kot verske strpneže! Velika je potrpežljivost Božja! Nimamo prostora, da bi vse trditve Jugoslovanskega kluba v tem poglavju pokazali v pravi luči, temveč pripomnimo le nekaj stvari: Dokler bodo Marijine kongregacije agitirale za politične liste, tako dolgo naj ne govore o svoji nepolitičnosti! Če se duhovščini slabo godi, potem naj duhovščina pripiše to edinele klerikalni stranki, ki jo je vedno le izrabljala, za njo pa ničesar storila. Naj pa tudi ne misli duhovščina, da bo s tem, da strastno dela proti vsem neklerikalnim strankam, pa čeprav so na verskem stališču, prišla preje do svoje pravice. Če se je pa v resnici kaj dogodilo proti katoliški cerkvi kot taki, potem pa je dolžnost klerikalne stranke, da opozori na to nas, da v skupnem boju končamo krivico.

»Varanje z agrarno reformo« je edin resničen naslov v volilnem programu klerikalne stranke. Pisan je za Dalmacijo, zato bi v slovensčini lahko odpadel, ne bi vsaj vse Prekmurje znalo, da pomenijo kratice SLS, stranko ljudskih sleparjev, kajti poslanec Klek je označil agrarno reformo kot rop in vseeno je na volilnem proglasu Jugoslovanskega kluba tudi ime poslanca Kleka.

V naslednjem poglavju »Za socialno pravičnost« beremo med drugimi sledeči stavek: »V najtežji dobi preganjanja delavcev je stal Jugoslovanski klub na braniku tlačnih in izkoriščanih.« Ker je to suha resnica, je dal streljati dr. Brejc na Zaloški cesti delavcev in iz istega vzroka je pognal iz službe železniški minister dr. Korošec vse delavce, ki so se predznili stavtiki. Čudna so pač pota klerikalne »socialne pravičnosti«! Da bi bili obvarovani pred njo!

In potem uči Jugoslovanski klub, ki sam ničesar ne zna, Radića, da ga spravi na pravo pot. To poslednjo blamažo, kajti taki dobri politični sveti so vedno zvezani z blamažo, bi si Jugoslovanski klub lahko prihranil.

Take so torej zahteve Jugoslovanskega kluba. Nobene besede za izvoz živine, nobene besede za naše fante, nobene besede za davčno ureditev, nobene besede za kmetijsko zakonodajo — samo fiksna ideja gospoda Korošca o klerikalni avtonomiji, ki jo bo dal gospod Protić!

Se dosti bi se dalo napisati o volilnem pamfletu združenih slovenskih in hrvaških klerikalcev, toda tudi že napisano zadostuje.

Iz duševne revščine je bil poražen proglas, z lažjo pognojen in z domišljavostjo vzgojen. Cvetka, ki je nastala iz takih snovi, ne more

vzdržati nobene nepravilne in vihar ob volitvah bo zločil njeno stebelo.

To je resnica volilnega manifesta Jugoslovanskega kluba.

Pripravite se na bolj

Volilni boj se je pričel in zmagal bo v njem tisti, ki bo najbolj pripravljen.

Prva in najboljša priprava pa je, da vemo kako stojimo, da uredimo volilne imenike.

Vsak pristaš kmetijske misli, vsak zaveden kmetovalec mora zato vedeti sledeče in to tudi izvršiti.

1. Do dne 6. januarja mora vsak krajevni odbor, vsaka naša organizacija prepisati volilne imenike!

2. Iz teh prepisov je izdelati izvečke, ki jih je oddati zaupnikom v vsaki vasi.

3. Dolžnost naših organizacij je, da v svojem okolišju postavijo prav za vsako vas zaupnika, ki bo skrbel v vasi tako za agitacijo, kakor tudi za vse ostalo volilno delo. Tako dobro morajo delovati zaupniki, da bomo preko njih vedli za vsakega svojega volilca.

4. Vse naše tovariše, ki bi bili izpuščeni iz volilnega imenika, je vpisati.

5. Vse nasprotnike, ki so neupravičeno vpisani, pa je brezpogojno izreklamirati. Za to potrebne obrazce določijo tajništvo.

6. Voliti sme vsakdo, ki je 21 let star in ki biva 6 mesecev neprenehoma v občini.

7. Voliti pa ne sme, kdor je bil obsojen na ječo in mu še ni vrnjena državljanska čast, kdor je v konkurni, kdor je pod skrbstvom in kdor je obsojen na izgubo državljskih pravic.

8. Vse reklamacije morajo biti brezpogojno do 6. januarja vložene, ker drugače so brez veljave.

Pripominjamo, da ima vsakdo pravico zahtevati vpis ali izbris volilca, da so vse te prošnje proste vsakega davka in da je treba priložiti za vpis potrebne dokazilne listine.

Tovariši! Reklamacijska doba je najvažnejša in kdor je bil v njej na mestu, ta je že pridobil pol zmage. Zavedajte se tega!

Pred nami je nad vse hud boj, kakršnega morebiti še ni doživel slovenski narod, zato z vsem pogumom v boj in z vso odločnostjo.

Zmaga mora biti naša!

Pokrajinske vesti.

Srečno in veselo novo leto želita vsem prijateljem kmetijske misli, zlasti pa vsem njenim borcev, uradništvo in uprava »Kmetijskega lista«.

Vse tovariše zaupnike, ki so prejeli nabiralne pole za nove naročnike »Kmetijskega lista«, uljudno prosimo, da pošljejo izpolnjene pole po možnosti takoj po novem letu upravi lista.

(Slovenski orožniki iz Črne Gore) pošiljajo iskrene pozdrave vsem naročnikom »Kmetijskega lista« ter jim obenem želijo prav vsebožne praznike in srečno novo leto. Karol Korošec, od Sv. Jurja ob Ščavnici. Jeršin Stefan iz Ljubljane in Andrej Čurk iz Vipave.

(Prekmurska železnica) se vendar prične v kratkem graditi. V »Murski Straži« go že razpisani štirje natečaj za oddajo del. Licitacije se vrše dne 10., 11., 12. in 13. januarja od 11. do 12. dopoldne v pisarni sekcije za graditve proge Murska Sobota—Ljutomer—Ormož v Ljutomeru.

(Mi in inteligenca.) Naš uvodnik »Besede inteligence« je našel odziv tako v »Slov. Narodu« kakor tudi v »Slovenecu«. V »Slov. Narodu« je bil naš članek toplo sprejet, »Slovenec« pa je seveda zavil z misli našega članka po svoje. Zato smatramo za potrebno, da še enkrat kratko označimo naše stališče do inteligence. Nikdar in nikoli nismo podili inteligence iz svojih vrst. Nasprotno! Kdor je mislil pošteno, kdor je hotel delati pošteno, ta je našel pri nas vedno odprta vrata. Toda na slepo nismo mogli verovati nikomur. Prevečkrat smo že bili opeharjeni, da bi nas omamili samo bleščeče naslov. In zato smo morali biti pri izbi inteligence previdni, ker smo in ker še stavimo kmetijsko misel višje ko vse drugo. Zlasti pa nismo mogli biti navdušeni za ljudi, ki so prišli k nam samo za to, da bi postali poverjeniki ali poslanci. Bili smo vedno stranka kmetov, ne pa oskrbovalnica za inteligenco. Zato smo take ljudi, pa čeprav so bili zmognili, odklonili in ti so potem raznesli glas, da podimo inteligenco iz svojih vrst. To pa je bila grda neresnica, zakaj bili smo je proti koritarjem in ne proti inteligenci. Tudi naše geslo: Kmet pomaga si sam in svoje stališče

v državi uravnaj si sam, ni nikakor izločevalo inteligence.

(Demokratska domišljija.) Gospodje demokrati se nikakor ne morejo ujeti v dejansko stanje stvari. Vedno sanjajo o svoji nekdanji moči in ne vidijo, da so v Sloveniji zaenkrat odigrali. Tako si domišljajo gospod Kurovec, da je Prekmurje demokratsko. In ker je potovanje tov. Puclja v Prekmurju in Prekijih dokazalo nasprotno, je spustil v »Pravdi« neko notico, ki je bila sicer zelo zasoljena proti nam, na katero smo se pa le smejali. — Še bolj ga pihne ljubljansko »Jutro«, ki piše, da smo izstopili iz vlade, ker se ne bi več »na širokih plečih demokratske stranke razblijali valovi nezadovoljstva«. Bi res radi znali, kdaj da so demokrati nosili odgovornost zaradi nas. Mi vemo samo to, da smo pač mi nosili odgovornost za grehe slovenskih demokratov in da je bil tisti, ki je ubijal nezadovoljstvo SKS, tisti pa, ki jo je vedno znova povzročil pa JDS.

(Katoličani, čujte, kaj piše »Slov. Gospodar«.) V članku »Naše stališče napram narodom in strankam«, ki je izšel v »Slov. Gospodarju« z dne 21. decembra 1922, čitamo med drugim tudi sledeči stavek: »Komunizem je v svojem bistvu ne samo združljiv s katoliško vero, ampak je naravnost zapoden v njej.« Tako žali katoliško vero »Slov. Gospodar«. Vsak komentar je pač odveč!

(»Ponosni smo na takega škofa«, ki se podreja v političnem oziru disciplini stranke,« pravi končno »Slov. Gospodar«, o ljubljanskem škofu, ki je volil komuniste. Mi pa pravimo: Sramota za škofa, če je podrepan stranke. Najvišji pastir je škof in kot tak ima sveto dolžnost, da vidi le vernike, ne pa stranke. Ljubljanski škof pa se je spozabil tako daleč, da je šel volit brezverske komuniste proti vernim katoličanom in to je iz strankarske strasti. Naj bo prepričan »Slov. Gospodar«, da škofovega postopanja ne obsojamo le mi, temveč vse verno ljudstvo z najvišjimi cerkvenimi poglavarji vred.

(»Treba je priznati, da so se komunisti vedno držali v dostojnih mejah«, hvali nadalje »Slov. Gospodar« komuniste. Samo silno piškava je ta hvala. V resnici niso pri nas komunisti ničesar posebnega zagrešili v dejanjih — to pa samo zato, ker niso mogli. Toda naj prebere »Slov. Gospodar« njihov vukovarski program in spoznal bo, da hočejo z revolucijo preobrniti vse in da so absolutno protisrankska stranka. Pa atentat na kralja, umor Draškovića, so mar to dejanja, storjena v dostojnih mejah? Le naj hvali »Slov. Gospodar« komuniste, bo že še pri volitvah spoznal, da katoličani niso tega mnenja.

(Samozavest pa taka!) V vabilu na občni zbor klerikalne Slomškove zveze beremo sledeč klasičen stavek: »Tudi letošnji občni zbor (Slomškove zveze) utegne biti prav zanimiv, naj ne bo tedaj člana, ki bi ostal doma.« — Kaj pa če vsled neurejenega glavnega kolešja prirediteljev ne bo utegnili biti zanimivi?

(Inženirski izpiti) s izvršnim uspehom je položil na dunajski visoki šoli za poljedelstvo, gozdarstvo in kulturno tehniko g. Ulčar Franjo. Čestitamo!

(Dramlje.) Dne 7. t. m. je Ivan Pilih iz Trnovel pri Celju ustrelil skozi okno gostilničarja Antona Podkrajca. Gostilničar je bil takoj mrtev. Kakor nam sedaj poročajo, je bil Pilih vnet republikanec in vnet pristaš dr. Novčana. Lepe sadove rodi republikanska misel in lepo bo v republiki, ko se bodo republikanski sosedje kar tako, meni nič, tebi nič, streljali skozi okno.

(Sv. Lenart nad Laškem.) Bliža se novo leto in čas bo, da si zopet naročimo ta ali oni list. In res! Od nasprotne strani se je že pričela agitacija, ki jo je slovesno s prižnice otvoril naš gospod župnik in sicer s tako navdušenostjo, da se nam je smilil v dno naše »brezverske« duše. — Med drugimi členkami se je povzpelo gospod župnik tudi do te duhovitosti, da so vsi, ki niso klerikalnega prepričanja bolj plitve pameti. Oj ta učena prebrisnost, kaj je vse iztuhala. To, kar se najde v največji meri ravno pri njegovih ovčicah, to očita nam. Naj gre samo vprašat svoje volilce, katere poslance da so izvolili, pa mu polovica ne bo znala imenovati niti dr. Korošca. — V enem oziru pa ima gospod župnik vendarle prav, ko nam je očital plitvo pamet, namreč vsled tega, ker smo tako neresni, da ga podpiramo s tisto srednjeveško vero. Sicer je samo prostovoljna in je ne more nihče terjati, vseeno smo jo dali. Za plačilo se nam pa očita plitva pamet. Toda naj bo prepričan gospod župnik, da se bomo počasi vendarle izpametovali in potem bomo podpirali pač samo tiste, ki podpira tudi nas kmete. In to je in bo samo naš »Kmetijski list« in pa poslanci SKS, nikakor pa ne »Slov. Gospodar« in njegovi lažnivi preroki, ki

je ob vsaki priliki pisal o nevarnosti za vero, sedaj pa je sam ljubljanski knezoškof pokazal, da se sme voliti vsakogar, posebno, če gre za milijončke. — Pri tej priliki bi opomnili še nekaj. Dobro se spominjamo, kako je bilo za časa Koroščevega ministrovanja naložena visoka carina na izvoz živine in kako je kupčija maja meseca l. 1920, ko je bila v največjem razmahu nakrat zastala in padla, da je bila groza. Tako nesrečo nam je prinesla klerikalna vlada. Tedaj smo plačevali za meter navadnega sukna po 350 kron. Za najboljše vole pa se je dobilo največ od 13 do 14 kron za kilogram. Danes prodamo svojo živino najmanj še enkrat tako drago, cena sukna pa se vseeno ni podvojila. Že samo ta primer nam kaže, da je obstoj kmetijskega stanu danes bolj osiguran, ko pa je bil pod klerikalno vlado. To so suha dejstva, in teh ne ubije nobeno kričanje. Zato pa tovariši! Bodimo složni in krepi v boju. Ne podpirajmo nasprotnikov, temveč darujmo rajše za naš tiskovni sklad in to bo najboljši odgovor na župnikov očitek, da smo plitve pameti.

(Laško.) Stara nemška Vorschusskassa v Laškem je dne 18. t. m. prešla v slovenske roke ter se imenuje odslej »Okraina hranilnica in posojilnica v Laškem«. Načeljuje ji župan dr. Roš, člani načelstva in nadzorstva so pa sami zanesljivi in pošteno možje, ki dajejo dovolj jamstva, da bo denarni zavod vrlo dobro prosperoval. Toplo priporočamo našim čitateljem ta zavod v upoštevanje in podporo.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) V mariborski cunji »Straža« z dne 18. decembra se zaganja znani črni gospod v lepo uspeh shod naše SKS. Verujemo, da vam je hudo, ko ste videli ono zavedno množico naprednih kmetov, ki se ne dajo od nikogar več voditi za nos. Kajnega g. župnik! Vaše v nedeljo, dne 10. t. m. po rani maši izrečene besede: »Le idite na shod in če Vas bo dosti, razbijte shod!« niso uspele. Namesto, da bi učili ljudi manir, jih učite razbijanja. Res pravi Kristusov namestnik! Velezaslužnemu tovarišu Puclju pa smo samo hvaležni, da nas je obiskal, da nam je povedal vso resnico, ki je iz mariborske cunje »Straža« ne moremo nikoli zvedeti, zakaj glasilo laži in lažnikov je. Prav značilno pa je, da je celo urednik »Murske Straže« priznal, da je pisanje te mariborske cunje ogabno in nepošteno. — Vam pa, ki nas napadate po teh laži-lstih, ključemo: Pušite nas v miru, da ne pridemo s Komarovim Mihalom in da vam ne posvetimo v dan, oziroma bolje rečeno v noč sv. Miklavža... Potem bo pač jasno od Sovjaka do Celja in potem se ne bo več pelo:

»Po celi vasi lučke ni... pri ljubci moj si pa tri!«

Pa tega nismo izzvali mi, ampak vi, mladi dopisunček. Če hočete bolj, smo vam na razpolago. Pri tem pa bo trpel le vaš stan in to si zapomnite! Pri novih volitvah si pa pogledamo globoko v oči. Vsi bomo stali za našo SKS in obračunali z Vami prešestniki in obrekovalci časti in resnice! To za danes — drugič več!

(Sokolsko društvo v Radovljici) priredi v nedeljo, dne 31. t. m. z začetkom ob 20. uri svoj običajni Silvestrov večer. Spored: 1. »Na razpotju.« Silvestrska fantazija v enem dejanju. Spisal J. Špicar. 2. »Nemški ne znajo.« Burka v enem dejanju. Spisal Alešovec. 3. Polnočni govor z živo sliko. Po polnoči »Amerikanska brivnica« in druga prosta zabava. Pri prireditvi sodeluje društveni salonski orkester. Vstopnina za osebo Din 3.—, družinska vstopnica Din 5.—. Prireditve se vrši pri mizah!

Politične vesti.

(Pogajanja za izpolnitev vlade.) Samoradikalna vlada gospoda Pašiča zadeva na težke ovire in zato ni čuda, da hoče g. Pašič svojo vladu izpolniti. V tem oziru ima, kakor se kaže, tudi delne uspehe, ker je desničarska muslimanska grupa gospoda Maglajića pripravljena, da vstopi v vladu. Zahteva je dvoje ministrskih mest, dvoje volilnih mest pri bosenski pokrajinski upravi ter izplačilo še zaostalega haka v znesku 42 milijonov dinarjev. Kljub vstopu muslimanov v vladu, pa se stališče vlade ne bo znatno izboljšalo. Da bi tudi mi vstopili v vladu, je izključeno. Svoje stališče pa bomo obširno obrazložili v posebnem volilnem glasilu, ki bo določen na seji glavnega odbora, v četrtek, dne 28. decembra.

(Klerikalna laž.) »Slovenec« z dne 28. decembra prinaša sledečo vest: Beograd, 27. decembra. (Izv.) Kakor se doznavajo, je samostojna kmetijska stranka, ki je imela sejo svojega glavnega odbora, poslala Pašiču svojo poudbo za vstop v vladu. V tej ponudbi niso samostojni stavili nobenih drugih pogojev, kakor da morajo dobiti oba velika župana v Sloveniji. — Tako »Slovenec« laž. — Konstatiramo, da

je bila seja našega glavnega odbora šel v četrtek in da torej v sredo ponoči dogotovljen »Slovenec« sploh ni mogel poročati o seji. Naravnost smešno je trditve, da bi mi zahtevali velike župane. Ne, takih koritarskih skrbi mi nismo nikoli imeli. Klerikalci sodijo po sebi in nikakor ne morejo razumeti, da bi kdo delal politiko tudi iz idealnih oziriv.

(Druga laž.) Brez laži klerikalna stranka kar živi ne more. Poleg laži o našem ponujanju se Pašiču, je prinesel »Slovenec« tudi laž, da bomo skupno nastopili z mladimi, imenoma z dr. Žerjavom. Prav radi verjamemo, da bi marsikdo hotel na naš račun zboljati svojo popolnoma razbito stranko. Toda te pobožne žele ne bodo nikdar presrečene, ker pred očmi imamo samo interes kmeta in nič drugo!

(»Proletarska stranka.«) Komunisti vse države so se združili v novi proletarski stranki, ki bo povsodi nastopila samostojno. Klerikalni računi so torej temeljito zmešani. Mislili so, da bodo ujeli vsled nemoralne ljubljanske zveze s komunisti tudi po deželi vse komunistične glasove. Toda iz te moke ne bo sedaj nobenega kruha in »Slov. Gospodar«, ki je še pred kratkim hvalil komuniste, jih bo moral sedaj obsojati, ali pa bodo klerikalci izgubili maso glasov. Doživeti bomo na ta način, da je v Ljubljani volil knezoškof komuniste, na deželi pa jih bo v pastirskem pismu obsojal.

Dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju l. 1923.

1. Vložitev napovedi.

Za dohodnino: Vložiti treba do konca januarja. Do tega časa mora vložiti napoved vsakdo sam od sebe, če je že plačal dohodnino. Pripominjamo, da davčna oblastva ne pošljejo nobenih opominov. Posebne pozive dobe le tisti, katerim bo l. 1923 dohodnina prvič odmerjena.

Za rentnino: Hkrati z dohodnino je treba napovedati rentnino. Tudi za rentnino se ne pošiljajo pozivi. Kdor že plačuje rentnino in se ta ni zvišala, temu ni treba rentnine napovedati.

Potrebne tiskovine: se dobe na davčnih uradih. Kdor ne more pravočasno vložiti napovedi za dohodnino, naj vložijo prošnjo za podaljšanje roka.

2. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Kdor izplačuje službene prejemke, stalne ali premenljive v višini, ki utemeljuje za dohodnino davčno dolžnost, mora te prejemke javiti davkarji do konca januarja na posebni tiskovini.

3. Prizivni roki.

Predpisi odmerjenih davkov so javno razgrnjeni na davčnih uradih in županstvih in sicer 15 dni. Prizivni rok se prične 16. dan po razgrnitvi in traja 15 dni. Pred potekom prizivnega roka vložene prošnje prekinejo prizivni rok, ki počne teči šele po vročitvi rešitve. Vpogled in prepis aktov za utemeljitev dohodninskega priziva je dovoljen. Odslej bodo prvih 15 dni vsakega četrtletja razgrnjeni predpisani izkazi za vse davke, odmerjene v preteklem koledarskem letu.

4. Jamstvo za dohodnino.

Industrijski obrati, ki so pobrali dohodnino od izpremenljivih službenih prejemkov svojih nameščencev, morajo pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu do dne 14. januarja s posebnim izkazom v dveh izvodih.

5. Davek na poslovni promet.

Podjetja, katerih promet je presegel lani 360 tisoč dinarjev, plačajo davek na poslovni promet za IV. četrtletje 1922. Davek je treba prijaviti v uporabo predpisanih tiskovin. Kdor vložil nepravilno prijavo, izgubi pravico prižbe.

Davkoplačevalci pa, katerih promet ni presegel vsote 360 tisoč dinarjev in ni bil manjši od 15.000 dinarjev so zavezani na splošni poziv vložiti prijavo o prometu, opravljenem v minulem letu. Rok za vložitev še ni določen.

6. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. febr. 1923 dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1923. Po 14. februarju jih smejo davčni uradi prisilno izterjati in zaračunati 6 odstotkov zamudnih obresti in 4 odstotke terjatnega zaostanka.

7. Vojaška taksna.

Vsi vojaško-taksní obvezanci se morajo zglasti tekom januarja pri oni občini, v kateri imajo dne 1. januarja svoje stalno bivališče. Vojaško-takсна obveznost traja do 45. leta.

8. Takse.

Dne 15. januarja dospejo v plačilo takse, ki se plačujejo za reklame, točenje pijač pod milim nebom ali v baraki, biljarde, avtomobile in fljakerske vozove.

Gospodarstvo.

(Če ni izvoza živine.) Listi poročajo, da se izlitolaplja vsak teden iz naše države v Reko do 300 volov. Italijani imajo, torej vseeno našo živino, le da ne plačujejo nobene carine. Vseeno pa je klerikalni boljševek dr. Gosar proti prostemu izvozu živine, ker zahteva tako njegova hujškaška politika. Kmečka zveza pa molči, ker, zakaj pa je zvezana.

(Izvozna carina na svinje.) Po poročilih iz Beograda namerava nova vlada določiti sledečo izvozno carino na svinje: za svinje nad 70 kg težke 600 dinarjev za grlo, po teži pa bi se plačevalo za vsakih 100 kilogramov 450 dinarjev. Izvoz svinj pod 70 kg bi bil sploh prepovedan. Za zaklane svinje bi se plačevalo od vsakih 100 kilogramov 400 dinarjev od masti in slanina pa za vsakih 100 kg 600 dinarjev. Klanje svinj bo dovoljeno v vseh klavnicah, ki odgovarjajo zakonskim predpisom.

(Plačevanje taks.) Kdor mora letno ali polletno plačati kako takso, se opozarja, da naj za leto 1923 izpolni to obveznost najkasneje do dne 15. januarja 1923. Take takse so: Letna taksa (za stalne objave ali reklame) v znesku od 40 do 150 Din. Polletna taksa (za pravico, da se točijo pijače pod milim nebom) po 250 Din. Polletna taksa (za pravico, da se točijo pijače v baraki) po 250 Din. Letna taksa (za biljarde) po 50 Din. Letna taksa I. za avtomobile po 1200 Din, 2. za fljakerske vozove a) z dvema kolenja po 200 Din, b) z enim kolenjem po 100 Din. Letna taksa (za vsako odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih po 100 Din. Proti taksnim zavezancem, ki ne bi do dne 15. januarja 1923 vplačali letne odnosno polletne take, se bo kazensko postopalo.

(Vrednost denarja.) Kakor vse kaže, se bo vrednost našega denarja na sedanjí višini stabilizirala. Sicer je ta višina salamenska mizina, toda samo, da se veljavna vendar enkrat že ustali, da ne bomo z večniti skoki gor in dol zgbujali težke in številne milijone. — Cene tujemu denarju so bile dne 27. decembra sledeče: Ameriški dolar od 366 do 370 kron, laška lira do 19,20, češka krona malo manj ko 12 kron, francoski frank skoraj 28 kron in angleški funt šterling 1332 kron; avstrijska krona 0,52 vinarja, madžarska krona 16 vinarjev in nemška marka 6 vinarjev.

(Tržne cene v Mariboru.) Pretekli teden so bile v Mariboru sledeče tržne cene (v dinarjih): Goveje meso I. vrste po 14, II. vrste po 12 in III. vrste po 10 do 11; teletina I. vrste po 15, II. vrste po 14; svinjina po 20 do 22 D, domača mast po 32 do 33, ameriška po 31,50, konjsko meso po 4 do 5 dinarjev, sirovo maslo po 40, kava od 52 do 42, sladkor 20, moka št. 0 7 D; cent sladkega sena od 212 do 225, cent ovsnene slame od 125 do 150, kubični meter trdih drv 175, mehkih 120 in cent trboveljskega premoga 40,50 D.

Dunajski trg: Mesne cene: goveje 6—24.000 avstrijskih kron, telečje 14—22.000, zrezek 28—35.000, ovčje 12—18.000, svinjske 25—36.000, povojeno 28—36.000, sirovo maslo 56—62 tisoč za kg. Zelenjava: krompir 650—800, kisló zelje 4—4400, čebula 1800—3600 za kg. Sadje: jabolka 900—3600, hruške 1200—6000, orehi 10 do 12.000, fige 7—14.000, lešniki 20 do 26.000 za kg in jajce komad 1900 do 2400 avstrijskih kron.

(Vloge na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski.) Kakor se nam poroča, je ministrstvo trgovine in industrije dovolilo Mestni hranilnici ljubljanski, da sme poleg hranilnih vlog sprejemati tudi vloge na tekoči račun. Glej inserat v današnji številki.

(Mestna hranilnica v Mariboru) bo od 1. januarja 1923 dalje obrestovala hranilne vloge po 5%, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje. Opozarjamo na današnji inserat.

LAHKO NAGNENJE K PREHLAJE NJU? Prevelika občutljivost? Boletine olajšuje in naredi tlo odporno nasirane in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi S pakovanjem in postnino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnat ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5 odstotkov doplatka razpošilja: tekamar EUGEN V. FELLER, STUBICA DO NJA, Elzafluid št. 344. Hrvatsko.

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.
telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

Ali si poravnal naročnino za „Kmetijski list“?

Kongres glavnega zadružnega saveza v Splitu.

Od dne 8. do 10. t. m. je zboroval v Splitu glavni zadružni savez pod predsedstvom dr. Antona Korošca. — Kongres je z zadovoljstvom vzel na splošno načrt novega zadružnega zakona, katerega je izdelal šef kabineta v kmetijskem ministru Miloš Stibler. Kreditna centrala za celokupno naše zadružništvo se pa naj osnuje kot zadruga, a ne kot banka.

Po referatu dr. Frangeša o zakonskih novih za direktne davke je bila sprejeta resolucija, ki priporoča kot najprimernejše obdavčenje potoma progresivnega davka na dohodek poleg dopolnilnega progresivnega davka na imovino in specialnih davkov na prirastek vrednosti in dobička. V kolikor bi se pa vendar ne hotelo odstopiti od mešane sistema davka na prihodek, dobička in imovino, je glavni zadružni savez mnenja, da je davek na prihodek od zemljišča, ki je odmerjen na 20% čistega prihodka, previsoko določen v primeru z drugimi stabilnejšimi prihodki. Odmera tega davka po sedanjih cenah poljskih pridelkov bi dovedla z zbolitvijo naše valute do nezdružljivih odnošajev. Potrebno je ugotoviti vrednost starega katastra čistega prihodka v odgovarjajoči količini pšenice in naj se vsako leto po tako ugotovljeni količini in ceni prošlega leta določi vsakoletna višina zemljišča. Oprostitev davka na vinogradna zemljišča naj bi se omejila samo na kraje, ki so odvisni od prvi vrsti od vinograde. Davek na zgradbe naj zasigura za nove zgradbe na deželi analogne olajšave kakor za one v mestu iz higienskih, socialnih in ekonomskih razlogov. Odmerjanje davka po številu sob na deželi je protisocialno. Treba je določiti vsaj minimum, ki bo prost davka po prostoru v zgradbah. Davka na delo naj bodo oprosti popolnoma poljski delavci in uslužbenci. Pri odmeri davka na dohodek bi bilo treba vsekakor odbiti vse stroške lastnih proizvodov v poljedelski produkciji in tudi ta davek postaviti na temelj čistega davka. Davek na imovino, s katerim se tretjkrat prijemlje isti davčni objekt, glavni zadružni savez najodločneje odklanja. V zakonski osnovi predvidene kazni so z ozirom na veliko nepismenost in neinformiranost poljedelcev prestroge ter previsoke in bi bilo potrebno, podaljšati termin in kazni znatno znižati. Zakon mora jasno določiti, da bodo davki, po njem predpisani, ostali prosti kakršnekoli občinskega ali pa drugega davka.

Kongres je nadalje sprejel dve resoluciji o rešenju vinske krize. Prva se tiče izvoza vina v Čehoslovansko in ugotavlja, da pri današnjih razmerah izvoz vina v Čehoslovansko ni mogoč, ker je treba pri izvozu plačati 4.20 Kč. uvozne carine, 1.20 Kč. trošarinske take in 1. — Kč. za prevoz, skupaj torej 6.40 Kč. pri enem litru. Carina v znesku 4.20 Kč. se ne more znižati, ker je zakonjena kot postavka največje pogodnosti za vse države, s katerimi je Čehoslovanska v trgovinskih pogodbah stikih. Trošarina (1.20 Kč.) je istotako zakonjena in se ne more odpraviti v korist uvoza našega vina. Prevozní trošek (1. — Kč.) je vzel povprečno po prevoznih stroških: Sarajevo-Praga 0.82 Kč, Mostar-Praga 1.08 Kč, Maribor-Praga 0.90 Kč, Split-Praga 1.11 Kč, Vrška-Praga 1.11 Kč, Beograd-Praga 1.10 Kč. Povprečna cena vina na deželo je sedaj na čehoslovanskem trgu 8 Kč za liter. Ako se od te cene odbijejo gori navedeni stroški 8. — manj 6.40, preostane kot kupna cena za naša vina samo 1.60 Kč, to je v najboljšem slučaju okoli 4 Din. 75 p za liter. Zbor je mišljenja, da ta cena zadostuje komaj za nakup slabših vin, ki niso za izvoz, a je povsem nezadostna za nakup boljših izvoznih vin. — Ugodnosti, ki so priznane v dogovoru med obema državama, ne izpremenijo tega tržnega položaja na boljše. Mogoče je celo, da bodo cene vin v Čehoslovanski še padle, ker zaradi stabilizacije čehoslovanske krone stalno padajo.

Zbor glavnega zadružnega saveza predlaga nastopno:

1. Naša država mora dati gotove nagrade za izvoz vina v Čehoslovansko vsaj do one višine, da se pokrijejo produkcijski stroški in da se omogoči konkurenca našega vina. Država bi na ta način ublažila gospodarsko krizo v naših pasivnih krajih in bi morala žrtvovati toliko drugih finančnih sredstev za pasivne kraje da bi dvignila davčno sposobnost teh krajev.

2. Kot drugo sredstvo se predlaga, da omogoči država osnivanje sindikata za izvoz našega vina v Čehoslovansko s predpostavko, da bo država povrnila sindikatu vso eventualno faktično izgubo. Razen tega bi morala država vzeti nase tudi stroške za osnivanje sindikata. S takim sistemom sindikatov je tudi Čehoslovanska podpirala svoj izvoz (n. pr. sladkorja, sukna in uvoz bombaža) za časa, ko je bila nje na krona nestalna. Ker naš dinar še ni stabiliziran, bi bilo zelo potrebno, da naša država sprejme ta sistem pospeševanja izvoza, ki se je v Čehoslovanski zelo dobro obnesel in pomagal tudi stabilizirati valuto. Pri osnovanju takega sindikata si more država pridržati potrebne pogoje organizacij.

Druga obča resolucija zahteva:

I. Naj se prične čimprej s snovanjem vinogradniško-vinarskih združenj, kjer so za to dani predpogoji. Zadružni savez v Splitu naj se potruditi in najde tržišča za skupno zadružno prodajo vin. Za dvigovanje zadružnega vinarstva naj se s strani države osigurajo izdatnejše podpore in ceni krediti. Istotako je potrebno, da osnuje vlada

trtnice, skrbi za potrebne strokovnjake in nastavlja potovalne učitelje.

II. Centralna vlada naj ne določa novih davkov na vino, ki ne prenese danes nikakih novih stroškov. — Nasprotno naj se tudi današnja državna trošarina in občinske doklade ukinejo, ker vinogradnik na deželi ne more prodati svojega vina niti po 12 K liter, do čim mora konzument v mestih s tem, da plača transportne stroške, trgovčev zaslužek kakor tudi državno trošarino in občinsko doklado, plačati liter vina po 24 do 40 K. Prevozne tarife za vino iz naših vinorodnih pasivnih krajev v naše velike konzumentske centre, kakor Beograd, Zagreb, Ljubljano in Sarajevo itd., naj se znižajo vsaj za 50 odstotkov, a prevoz izvoznega vina naj bo sploh prost.

III. V zagorski Dalmaciji, zlasti v onih krajih, kjer uspevajo druge kulture, naj se s strani državnih kmetijskih uprav foršira sajenje vinogradov. V Dalmaciji bi bilo treba posvečati pažnjo zlasti gojenju južnih kultur: oljke, citron, rožicev, oranž, smokev, marelic, mandeljov itd., in to povsod ob morju, kjer so prilike ugodne.

IV. Pri obnovi vinogradov naj se izbirajo trte boljših vrst, zlasti naj se goji rano kakor tudi pozno namizno grozdje. Gojenje ranega grozdja bi doblilo še večjo važnost, ko bi se zgradila unska železnica, po kateri bi mogli hitreje in ceneje izvažati rano grozdje in kriti potrebe vseh naših centrov. Velike važnosti je tudi čim hitrejša dovršitev železnice, ker se bo samo tako lahko odprla železniška pot za v kratkem izvozu vina iz Dalmacije. Država mora zaradi prometnih razmer izgraditi čimprej glavne naše luke, zlasti Split in Šibenik.

V. Ukine ali zniža naj se 50 odstotni sedanjí davek na zadružno kuhanje žganja iz drož in pokvarjenih vin. Zaradi vinske krize ostane vsako leto v Dalmaciji mnogo vina do poletja. To vino se zaradi primitivnega pripravljanja kvari in se producenti prisilijo, da ga uničijo ali prodajo za malenkostno ceno.

VI. Carina na žveplo, galico, gumijaste trake za cepljenje in kotle za kuhanje žganja naj se odpravi, ako se omenjeni predmeti uvažajo potom poljedelskih združenj za vinogradniške svrhe.

VII. V svrhu zaštite naravnega vina pred ponarejanjem naj se izda za celo državo edinstven zakon o vinnu. Država naj podvzame potrebne mere za pobiljanje filitapskega uvoza spirita in pa sladkorja za pripravljanje vina. Nadalje se naproša vlada, da pred rešenjem važnih vprašanj, zlasti pri sklepanju dogovorov, zasliši mišljenje glavnega zadružnega saveza in interesov v vinorodnih krajih.

Občinskega ali pa drugega davka.

Kongres je nadalje sprejel dve resoluciji o rešenju vinske krize. Prva se tiče izvoza vina v Čehoslovansko in ugotavlja, da pri današnjih razmerah izvoz vina v Čehoslovansko ni mogoč, ker je treba pri izvozu plačati 4.20 Kč. uvozne carine, 1.20 Kč. trošarinske take in 1. — Kč. za prevoz, skupaj torej 6.40 Kč. pri enem litru. Carina v znesku 4.20 Kč. se ne more znižati, ker je zakonjena kot postavka največje pogodnosti za vse države, s katerimi je Čehoslovanska v trgovinskih pogodbah stikih. Trošarina (1.20 Kč.) je istotako zakonjena in se ne more odpraviti v korist uvoza našega vina. Prevozní trošek (1. — Kč.) je vzel povprečno po prevoznih stroških: Sarajevo-Praga 0.82 Kč, Mostar-Praga 1.08 Kč, Maribor-Praga 0.90 Kč, Split-Praga 1.11 Kč, Vrška-Praga 1.11 Kč, Beograd-Praga 1.10 Kč. Povprečna cena vina na deželo je sedaj na čehoslovanskem trgu 8 Kč za liter. Ako se od te cene odbijejo gori navedeni stroški 8. — manj 6.40, preostane kot kupna cena za naša vina samo 1.60 Kč, to je v najboljšem slučaju okoli 4 Din. 75 p za liter. Zbor je mišljenja, da ta cena zadostuje komaj za nakup slabših vin, ki niso za izvoz, a je povsem nezadostna za nakup boljših izvoznih vin. — Ugodnosti, ki so priznane v dogovoru med obema državama, ne izpremenijo tega tržnega položaja na boljše. Mogoče je celo, da bodo cene vin v Čehoslovanski še padle, ker zaradi stabilizacije čehoslovanske krone stalno padajo.

Zbor glavnega zadružnega saveza predlaga nastopno:

1. Naša država mora dati gotove nagrade za izvoz vina v Čehoslovansko vsaj do one višine, da se pokrijejo produkcijski stroški in da se omogoči konkurenca našega vina. Država bi na ta način ublažila gospodarsko krizo v naših pasivnih krajih in bi morala žrtvovati toliko drugih finančnih sredstev za pasivne kraje da bi dvignila davčno sposobnost teh krajev.

2. Kot drugo sredstvo se predlaga, da omogoči država osnivanje sindikata za izvoz našega vina v Čehoslovansko s predpostavko, da bo država povrnila sindikatu vso eventualno faktično izgubo. Razen tega bi morala država vzeti nase tudi stroške za osnivanje sindikata. S takim sistemom sindikatov je tudi Čehoslovanska podpirala svoj izvoz (n. pr. sladkorja, sukna in uvoz bombaža) za časa, ko je bila nje na krona nestalna. Ker naš dinar še ni stabiliziran, bi bilo zelo potrebno, da naša država sprejme ta sistem pospeševanja izvoza, ki se je v Čehoslovanski zelo dobro obnesel in pomagal tudi stabilizirati valuto. Pri osnovanju takega sindikata si more država pridržati potrebne pogoje organizacij.

Druga obča resolucija zahteva:

I. Naj se prične čimprej s snovanjem vinogradniško-vinarskih združenj, kjer so za to dani predpogoji. Zadružni savez v Splitu naj se potruditi in najde tržišča za skupno zadružno prodajo vin. Za dvigovanje zadružnega vinarstva naj se s strani države osigurajo izdatnejše podpore in ceni krediti. Istotako je potrebno, da osnuje vlada

trtnice, skrbi za potrebne strokovnjake in nastavlja potovalne učitelje.

II. Centralna vlada naj ne določa novih davkov na vino, ki ne prenese danes nikakih novih stroškov. — Nasprotno naj se tudi današnja državna trošarina in občinske doklade ukinejo, ker vinogradnik na deželi ne more prodati svojega vina niti po 12 K liter, do čim mora konzument v mestih s tem, da plača transportne stroške, trgovčev zaslužek kakor tudi državno trošarino in občinsko doklado, plačati liter vina po 24 do 40 K. Prevozne tarife za vino iz naših vinorodnih pasivnih krajev v naše velike konzumentske centre, kakor Beograd, Zagreb, Ljubljano in Sarajevo itd., naj se znižajo vsaj za 50 odstotkov, a prevoz izvoznega vina naj bo sploh prost.

III. V zagorski Dalmaciji, zlasti v onih krajih, kjer uspevajo druge kulture, naj se s strani državnih kmetijskih uprav foršira sajenje vinogradov. V Dalmaciji bi bilo treba posvečati pažnjo zlasti gojenju južnih kultur: oljke, citron, rožicev, oranž, smokev, marelic, mandeljov itd., in to povsod ob morju, kjer so prilike ugodne.

IV. Pri obnovi vinogradov naj se izbirajo trte boljših vrst, zlasti naj se goji rano kakor tudi pozno namizno grozdje. Gojenje ranega grozdja bi doblilo še večjo važnost, ko bi se zgradila unska železnica, po kateri bi mogli hitreje in ceneje izvažati rano grozdje in kriti potrebe vseh naših centrov. Velike važnosti je tudi čim hitrejša dovršitev železnice, ker se bo samo tako lahko odprla železniška pot za v kratkem izvozu vina iz Dalmacije. Država mora zaradi prometnih razmer izgraditi čimprej glavne naše luke, zlasti Split in Šibenik.

V. Ukine ali zniža naj se 50 odstotni sedanjí davek na zadružno kuhanje žganja iz drož in pokvarjenih vin. Zaradi vinske krize ostane vsako leto v Dalmaciji mnogo vina do poletja. To vino se zaradi primitivnega pripravljanja kvari in se producenti prisilijo, da ga uničijo ali prodajo za malenkostno ceno.

Obrtnik. V novo leto.

Važno in pomembno bo novo leto za slovenskega obrtnika. Pred durini so skupščinske volitve in dne 18. marca se bo moral odločiti slovenski obrtnik ali hoče biti še nadalje brezpravna para, ali pa hoče, da velja v javnem življenju tudi njegov glas.

Hitro se mora odločiti slovenski obrtnik, ker čas hiti in kdor ga zamudi, ta je zaigral.

Jasno je, da se ne more zaveden obrtnik odločiti za drugo, ko za to, da bo tudi obrtnik upoštevan v javnem življenju. Če se pa obrtnik za to odloči, potem pa je njegova dolžnost, da stori vse, da bo njegova namera tudi uveljavljena.

Treba se je torej z vso vnetostjo, z vsem navdušenjem in z vso agilnostjo lotiti priprav za skupščinske volitve. Moramo biti pripravljeni, ko se prične odločilna bitka, kajti samo pripravljeni zmagajo.

Ena prvih priprav pa je v tem, da pregledamo svoje vrste, da poznamo svojo moč. To storimo najbolje in najizdatnejše za časa reklamacijske dobe. Mesec januar je določen za reklamacije in v tem mesecu moramo izvršiti pregled svoje armade.

Veak zaveden obrtnik, vsako res zavedeno obrtniško društvo mora pregledati v svojem kraju razpoložene volilne imenike in potem dognati, kateri so pristaši obrtniške misli, kateri simpatizirajo z njo in kateri bi se dali pridobiti. Število zavednih obrtnikov je potem javiti Obrtni organizaciji za Slovenijo v Novem mestu, da se tako spozna celotno število pristašev obrtniške misli.

Takoj za tem pa je treba pričeti z agitacijo. Vneti pristaši obrtniške misli morajo razdeliti delo agitacije in pridobivati one, ki simpatizirajo z nami. Od osebe do osebe se mora vršiti ta agitacija, ker je taka najbolj izdatna.

Istotako pa je tudi sklicati shod obrtnikov, da se določijo smernice in taktika za volitve.

Le preveč bo slučajev, kjer vsled nezavednosti obrtnikov, obrtniški kandidat ne bo imel izgleda na uspeh. Premočne so politične stranke, premajhno število obrtnikov in prevelika njih zavednost. Toda kljub temu se morajo zavedati vsi obrtniki, da pomeni obrtniški stan v svoji celoti moč, ki jo morajo upoštevati politične stranke.

Da se to zgodi, za to pa mora skrbeti osrednja obrtniška organiza-

cija. S pametnimi dogovori mora ta varovati obrtniške interese, dolžnost obrtnikov pa je, da vsako obvezo svoje osrednje organizacije disciplinirano izpolnijo. Ne sme obrtnik zaigrati svojega dobrega glasu in nasprotno mora biti vzgled zavednega, resnega in discipliniranega volilca.

Uveljavljenje obrtniške misli v letošnjih marčnih volitvah je prva in glavna naloga obrtnikov v novem letu in tej nalogi mora biti posvečeno vse obrtnikovo delo.

Toda nobena stvar ne nastane nakrat in zlasti, če je kaj vredna, šele po dolgi naporih. Zato tudi ni misliti, da bi obrtniška misel prodrla nakrat in povsodi. Ne, čaka nas še mnogo dela in tudi dosti razočaranj.

Ne smemo misliti, da bomo pri volitvah dosegli to, kar bi morali, če bi imeli obrtniško organizacijo že izdelano. Zato pa je naša dolžnost, da zvežemo volilno delo z delom za obrtniško organizacijo, kar bo v volilnem boju, ko spoznamo drug drugega zlasti lahko.

Delo za uresničenje obrtniške organizacije je torej naša druga in pa zelo važna naloga.

Vsi stanovi so organizirani, vsi stanovi napredujejo, ker jih ščitijo močne organizacije, obrtnik mora storiti isto in še v večji meri, kajti še čisto drugače skrbi tarejo obrtnika, ko druge stanove.

Noben stan ni tako silno, pa tudi tako krivično obdavčen kot obrtnik. V novem letu lahko s sigurnostjo pričakujemo nov davčni zakon, ki bo sigurno v škodo obrtnika, če ne bo močna obrtniška organizacija ščitila obrtniške interese. Na Hrvatskem posvečajo zato obrtniki že sedaj vso pažnjo novemu davčnemu zakonu, slovenski obrtnik ne sme zaostati za hrvatskim, temveč v složnosti z njim izvajati obrtniško pravico.

Obrtno šolstvo, to tako potrebno in vseeno tako zanemarjeno šolstvo, je treba povzdigniti do nove višine. Tudi to more izvesti edinole močna obrtniška organizacija.

Se vse polno drugega dela čaka obrtnika, toda nobeno ni tako važno in tako pomembno, ko delo za obrtniško organizacijo, kajti ono je središče in izhodišče vsega blagostanja obrtnikov.

Naj bo novo leto pomembno za procvit obrtniške organizacije, je želja vsakega zavednega obrtnika, obenem pa tudi že kažipot njegovega dela.

Naj se zavedajo tega vsi obrtniki in potem bomo samo še govorili o časih, ko je bil obrtnik le brezpravna para.

Tudi obrtnik je sam kovač svoje sreče!

Srečno novo leto!

Tiskarski in litografski zavod, knjigovodstva in založništvo
J. BLASNIKA NASL.,
d. d. v Ljubljani, Breg 12.

Srečno novo leto!

IVAN PAKIŽ,
trgovina z urami, zlatino
in srebrnino
Ljubljani, Stari trg št. 20.

Srečno in veselo novo leto
želita vsem svojim cenjenim odjemalcem

ZALTA & ŽILIČ
trgovina z železnino
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

«MERAKL»
vošči vsem svojim cenj. odjemalcem veselo in srečno
novo leto!
Medić, Rakovec & Zankl družba z o. z. v Ljubljani.

Žagar
vesten, več vseh poslov na žagi
se išče. Oferte poslati na upravništvo lista pod „Žagar 303“.

Izjava.

Podpisani Pelc Martin iz Rožičkega vira občina Stanetinci, obžalujem in prekličem obdolžitve, ki sem jih v svoji nepremišljenosti izrazil na shodu SKS pri Sv. Jurju ob Ščavnici, v okrajnem sosvetu G. Radgona. Zahvaljujem se načelnstvu istega g. Jak. Zemljič, da je od nadaljnjega postopanja zoper mene blagohotno odstopil. Stanetinci, dne 17. decembra 1922.
Pelec Martin.

VRTNARSKI VAJENEC
se sprejema na drž. kmetijski šoli na GRMU pri Novemestu. Pojasnila daje in prošnje sprejema ravnateljstvo.

KMETOVALCI!

Blasnikova
„Velika Pratika“
za leto 1923 je izšla!
Letošnja izdaja je posebno obširna in vsebuje za čitatelje bogate poučne snovi. Pridelanih je 12 beležnih listov, na koje kmetovalci lahko vpisujejo vse kmetijske se tiče važne beležke, ki ne bodo v „Pratiki“ stane 3 Din korist samo sedanjim gospodarjem, ampak bodo važne tudi naslednjim. Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova „Velika Pratika“ vaše najstarejše kmetijsko glasilo. „Pratika“ se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo, naj se naroči naravnost v tiskarno J. Blasnika nasl. v Ljubljani, Breg 12.

Umetna gnojila

15% Kainit
42% Kalijevo sol
18% Tomaževa žindra

franko vreča in postaja Maribor oddaja dokler zaloga traja trvdka
Anton Tonejc in drug, Maribor
Milinska ulica 23.
Radi ugodnega nakupa tuje valute najnižje cene.

Svinjske kože!

Tovarna usnja „Indus“, d. d.
kupuje po najvišjih cenah
Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zareskov . kg po 35 K
IIa, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože . . . kg po 18 K
Od hrvaških in ogrskih prašičev kg po 12 K
Kože se prevzemajo v znanem skladišču
Karl Pollak, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 23.

Delniška glavica: 60.000.000 R.

Podružnice:
Novo mesto — Rakek —
Slovenjgradec — Maribor.

Trgovska banka, Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni kapital: Okrog 10.000.000 R.

Telefon št. 146, 458.
Brzjavo: TRGOVSKA.

Jadranska banka-Beograd.

Delniška glavica: Din 60.000.000. Rezerva: Din 30.000.000.

Podružnice:
Bled, Jesenice, Prevalje, Sarajevo, Sibenik, Zagreb
Cavtat, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković
Celje, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzjavo: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

TRGOVINA
sena, slame, drv.
krompirja, sadja
in vseh drugih deželnih pridelkov
Andrej Oset, Maribor,
Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 88.

Cepljene trte

različnih vrst na podlagi Rip.
Portalis in tudi vkoreninjene
bele šmarnice prodaja
Franc Zelanko, pos. in trničar,
Rucmance — Sv. Tomaž pri Or-
možu, Slovenija.

Cena po dogovoru! — Za od-
govor naj se priložijo znamke.

Primešaj

„MASTIN“ krmi!

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah
in konsumih ne dobite, ga naročite
po pošti. 5 zavojev Mastina stane
28 dinarjev in se jih pošlje poštne
prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo)
uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico,
kožne bolezni in izpuščaje; pri živini
uniči garje. Lonček tega mazila velja
po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci

v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Objava.

Mestna hranilnica ljubljanska naznanja,
da vsled dovoljenja nadzorstvene oblasti
sprejema poleg hranilnih vlog na knjižice,
katere od 1. januarja 1923 dalje obrestuje
po čistih

5%

tudi vloge v tekočem računu,

ki jih obrestuje proti odpovedi tudi višje.

Kakor na vloge na hranilne knjižice,
jamči tudi za vloge v tekočem računu

mesto Ljubljana z vsem svojim premo-
ženjem in vso davčno močjo.

Stanje hranilnih vlog 320 milijonov

kron.

Mestna hranilnica ljubljanska.
Prešernova ulica št. 3.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice v Ljubljani
naznanja svojim odjemalcem, da bo
obrestovala s 1. januarjem 1923

vloge po

5%

Jamski les smrekov ali jelkov
od 10 cm debeline
na tankem koncu in od 3 m dolžine
naprej kupi vsake množine franko
vagon kranjskih postaj: Sentjanski
premogovnik, Krmelj-Dolenjsko.

Kdor uporablja

„Gazela“-milo

štedi perilo in novce.

Najboljši dalmatinski portland cement

iz splitske to- Ekonoma, osrednja gospo-
varne oddaja varne oddaja darska zadruga
v LJUBLJANI KOLODVORSKA ULICA št. 7 :-

Najbolj varno naložite Vaše prihranke
pri

Mestni hranilnici v Mariboru,

ker jamči za vloge mesto MARIBOR z vsem svojim premoženjem in
vso svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu
na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru.

Mestna hranilnica je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem
nalagajo sirotinski denar sodišča: MARIBOR, GORNJA RADGONA,
MURSKA SOBOTA in DOLNJA LENDAVA. Istotako tudi morebitne
pologe okrajna glavarstva. Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetsko
ljudstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila
med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od pre-
vrata narastle od

38 na 75.000.000 kron.

Od 1. januarja dalje bode obrestovala vloge po

5%

večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje.

Uvoz in prodaja razno-
vrstnega inozemskega
manufaktur-
nega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni
oddelek za pletenine,
trikotajo in perilo.

Močna, trpežne bakrene kotle vseh
vrst s širokimi kapami, izdeluje edino
kotlarska zadruga

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28.

Čisti domači izdelki! Nizke cene! Stalna zaloga!

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila.

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatovič

trgovina
konfekcijska